

door Juul Lauwers

Blauw geband in vooraanzicht. Fokker: Luc Van den Borre.

Het Speelderken is een oud Vlaams ras. Reeds in de zeventiende eeuw schilderden oude meesters zoals Jacob Jordaens en David Teniers bonte duiven die een baltsspel vertoonden. Het betrof hier zeker Belgische Ringslagers en Speelderken. Dit baltsspel beter gekend als ringenslaan of ringslagspel is typisch voor de 4 rassen die tot de groep der ringslagers behoren.

John Moore beschreef het Speelderken in 1735 onder de benaming Finniken. Ook Johan van Vollenhoven beschrijft in z'n boek Beschrijvinge der Duyven in 1686 het ringslagspel van de drayertjes op een perfecte manier. Dit betekent dat deze schrijver het ringslagspel zelf heeft gezien, anders is zulke precieze beschrijving van het draaien en van het geluid van het slaan onmogelijk. Ook De Beul een bekende schilder van de Vlaamse school schilderde in 1863 een neerhoftaferaal waarop een blauw Speelderken duidelijk herkenbaar is.

In een artikel van L. Van der Snickt Les pigeons tournants in Chasse et Pêche van 12 april 1896 wordt het ringslagspel van het Speelderken beschreven. Het Speelderken zou het primitieve type van de Ringslagers geweest zijn en veruit de beste in de ringslagprestaties. Het Speelderken zou zelfs tot 7 ringen hebben gevlogen zonder de grond te raken. In hetzelfde nummer vinden we een mooie tekening van ringslaande Speelderken gemaakt door L. Van der Snickt naar duiven van P. d'Outreligne. Ook wordt in hetzelfde artikel een eerste ontwerp van standaard gepubliceerd voor het Speelderken. De huidige standaard is nog zo goed als identiek aan deze van 1896 dwz dat het Speelderken een stabiel ras is dat gelukkig nog z'n originele type heeft en nog altijd naar de oorspronkelijke tekening wordt gefokt. In betreffend artikel wordt er ook op gewezen dat fokkers het belangrijk vonden dat Speelderken ringen vlogen boven hun duivin !

Ook wens ik nog het boek Het Vlaamsch Neerhof 1895 geschreven door Aug. Van Speybroeck te vermelden, op pagina 143 staat een mooie tekening van ringslaande Speelderken. De tekening toont het juiste type en ook duidelijk de zeven witte veervelden.

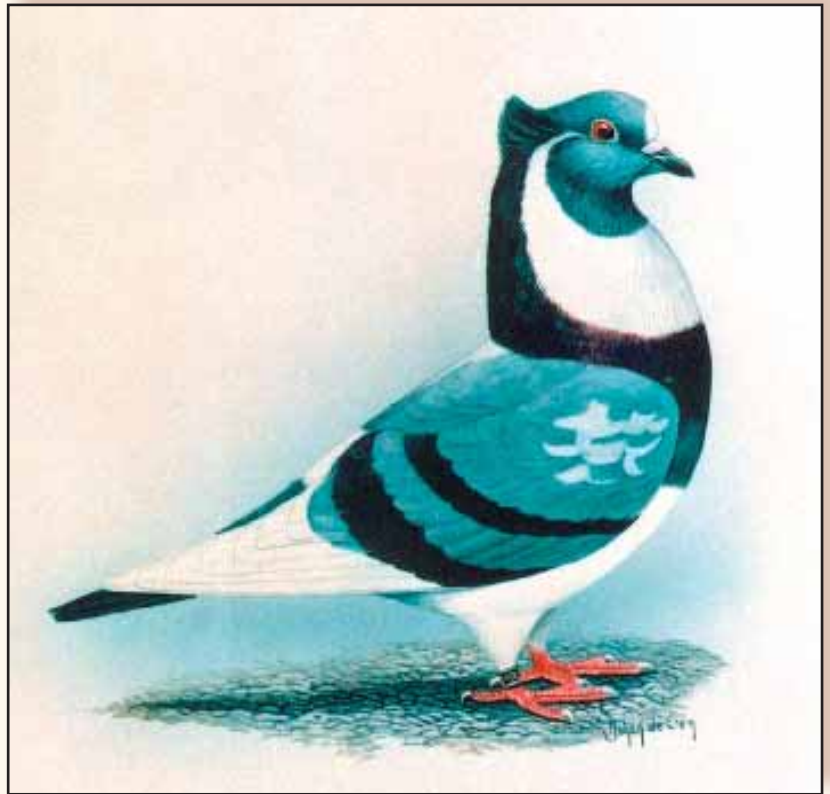
Door de jaren heen is het Speelderken steeds een eerder zeldzaam ras geweest. Toen ik in 1968 met Speelderken begon waren er nog amper een paar tiental te vinden en alleen in de blauwe kleurslag. Om de verdwenen kleurslagen zwart, blauwgekrast, rood, geel en roodzilvergeband terug te fokken heb ik zwartbonte en geelbonte Hollekropper ingekruist. Dit leek mij het best geschikte ras aangezien de oude Hollekropper betreft type en grootte zeer kort bij het Speelderken stond. Na een viertal jaren had ik het Speelderken terug in alle hogergenoemde kleurslagen. Toen ik in 1974 vijf Speelderken in blauw en rood instuurde op de Europaschau in Munchen schreef Christian Reichenbach in Geflügel-Börse " het

Tekening van ringslaande Speelderken uit het boek "Het Vlaamsch Neerhof" van 1895.

heuglijkste moment van de ganse show was voor mij vast te stellen dat er nog Speelderkenen zijn”.

Aangezien het Speelderken in de negentiende eeuw met zekerheid ringen sloeg en er toen met Speelderkenen en Ringslagers ringslagwedstrijden werden gehouden in Vlaanderen had ik me tot doel gesteld de Speelderkenen en ook de Belgische Ringslagers terug te laten ringslaan. In 1984 begon ik met de Anatolische Ringslager in te kruisen. Met deze kruisingsprodukten kon ik vrij snel terug tot standaarddieren komen maar de ringslag vererfden ze niet goed. Ik ben dan de Rijnlandse Ringslager gaan inkruisen en deze vererfden de ringslag zeer goed. Moeilijker lag het evenwel met de tekening aangezien de monniktekening van de Rijnlandse 100% dominant is over de bavettekening van het Speelderken. Maar moeilijk gaat ook en het spreekwoord zegt “de volhouder wint”. In 2000 nam ik voor het eerst met een Speelderken dat binnen standaard was deel aan de jaarlijkse grote ringslagwedstrijd in Richelsdorf Duitsland. Deze doffer vloog een schitterend resultaat en ik kreeg felicitaties van de kenners want de Speelderkenen deden terug het ringslagspel. Sindsdien neem ik elk jaar deel met Speelderkenen en ook met Belgische Ringslagers en ik ben nog nooit puntenloos teruggekeerd! Ondertussen zijn er gelukkig meerdere fokkers in België en Nederland die Speelderkenen fokken met aandacht voor de ringslag. De leuze van alle ringslagerfokkers zou moeten zijn “Ringslagers moeten ringslaan anders zijn ze hun naam niet waard”.

Schilderij van een blauw Speelderken geschilderd door Johan De Crem. Collectie J. Lauwers.

Ik wil er echter op wijzen dat we ook respect moeten hebben voor de fokkers die Speelderkenen alleen fokken naar de standaard om er mee tentoon te stellen. Beoordeling naar de standaard gebeurt op de tentoonstelling en het ringslagwerk wordt beoordeeld op de ringslagwedstrijd! Een goede zaak is dat op de ringslagwedstrijd in Duitsland een keurkaart van een tentoonstelling met predikaat extra punten oplevert voor de doffer. Op deze manier worden de echte Speelderkenen beloond en deze die standaard zijn en ook ringen draaien.

Hoe moet een Speelderken er nu volgens de standaard uitzien?

De standaard zegt duidelijk: een kleine duif met een brede vooruitgedragen borst en een horizontale houding. Laag gesteld. Het type is dus een zeer belangrijk punt.

De kop moet een hoog voorhoofd tonen, niet vooruitredend maar een grote stompe hoek vormend met de bek, een vrij lange schedellijn en een hoog aangezette puntkap. De puntkap moet minstens zo hoog reiken als het hoogste punt van de schedel. Het voorhoofd mag niet te smal of genepen zijn.

De ogen kleuren van geel-oranje tot rood-oranje naargelang de kleurslag. De voorkeur gaat naar één of beide ogen gebroken. Liefst gebroken naar de bek toe wat de indruk geeft dat de duif scheel kijkt. Deze gebroken ogen komen sinds de kruisingen met andere ringslaande rassen minder en minder voor. De oogrand moet fijn zijn met een kleur in overeenstemming met het gevederte.

Vleugeltekening bij een blauw gebande.

De snavel wordt fijn gevraagd met de vorm van deze der Rotsduif. Kleur in overeenstemming met de kleurslag. De hals is kort en krachtig en iets teruggedrukt.

De borst dient vooruitredend te zijn en voldoende breed en diep.

De vleugels dienen goed gesloten gedragen en de achtervleugels moeten de rug goed afdekken. De staart is smal en in de verlenging van de rug gedragen. De loopbenen zijn glad kort en karmijnrood. De nagels zijn bij voorkeur wit.

Op dit ogenblik zijn de meest tentoongestelde kleurslagen, blauw zwartgeband, blauw gekrast, zwart, roodzilver en roodzilver geband. De kleuren worden van goede kwaliteit gevraagd maar denk eraan bij het keuren "een Speelderken is geen kleurduif" !

De tekening is een ander belangrijk punt en is tevens een belangrijk herkenningspunt voor het ras. Volgende witte veervelden worden gevraagd :

1. De slab in sikkelvorm loopt zo mogelijk door tot achter de ogen, mag niet in de kuif lopen.

2. Minstens de zeven buitenste grote slagpennen zijn wit, niet zichtbare schakelpennen vormen geen probleem en de kleur der duimveren heeft geen belang.

3. Vooraan op beide vleugels wordt een vleugelroos gevraagd, een geheel witte vlek is niet mooi. Goede vleugelrozen zijn moeilijk te bekomen, enige tolerantie wat betreft grootte, spreiding en vorm is bij de beoordeling zeker nodig.

4. Het onderlijf, de buik, de aars en de dijen.

5. De stuit.

Volgende witte veervelden zijn gewenst maar niet verplicht :

6. De sniptekening op het voorhoofd. Liefst klein maar kan ook middelgroot zijn.

7. De harttekening tussen de schouders, is eigenlijk een driehoek die de nek tot basis heeft.

Blauw geband ►
Fokker: J. Lauwers.

◀ Blauw gekrast
Fokker: J. Lauwers.

Roodzilver geband ►
Fokker: J. Lauwers.

Wat de tekening betreft kan de keurmeester dus zeer soepel keuren aangezien punten 6 en 7 niet verplicht zijn en niet zichtbare schakelpennen en de kleur der duimveren geen rol spelen. Het allerhoogste predikaat kan alleen bij een volledige tekening.

De meest voorkomende fouten op dit ogenblik zijn : te weinig borst, te lang type, te groot, slechte rugafdekking, schelpkap, orde-loze tekening.

▲ Zwart. Fokker: J. Lauwers.

